

Raadsvergadering d.d. 1 juni 2023

Zaaknummer	Z-21-177089
Documentnr	DOC-23-655050
Onderwerp	Raadsvoorstel
Agendapunt	Beleidskader Wind- en zonne-energie Westfriesland
Portefeuillehouder(s)	Harry Nederpelt

Besluit

De raad van de gemeente Medemblik,

gelezen het bijbehorend voorstel van het College van burgemeester en wethouders Medemblik d.d. 18 april 2023;

gelet op Nationale Klimaatakkoord;

de raad de regionale energiestrategie Noord-Holland Noord vaststelde;

b e s l u i t

het beleidskader wind- en zonne-energie Westfriesland vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Medemblik, gehouden op 1 juni 2023.

De griffier,

De voorzitter,

Ter besluitvorming

Onderwerp

Beleidskader wind- en zonne-energie Westfriesland

Aanleiding

Op 20 mei 2021 stelde u de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Noord (RES-NHN) vast. Hierin ligt vast dat Westfriesland in 2030 0,7 TerraWattuur (TWh) aan grootschalige hernieuwbare energie wil opwekken. De RES-NHN is voor de Westfriese gemeenten een instrument om de ambitie energieneutraal 2040 te bereiken. Deze ambitie vloeit voort uit het Pact 2.0.

RES-NHN

De RES vloeit voort uit het Klimaatakkoord. In het Klimaatakkoord ligt vast dat Nederland toewerkt om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Als tussendoel gaat het Klimaatakkoord uit van een CO₂-reductie van 49% in 2030. Het Klimaatakkoord resulteert in opgaves voor gemeenten. Bijvoorbeeld voor grootschalige duurzame energieopwekking en een aardgasvrij gebouwde omgeving. Zo moet Nederland in 2030 35 TWh aan duurzame energie opwekken. Hiervoor is Nederland opgedeeld in 30 energieregio's. NHN is een van de 30 energieregio's. In de RES-NHN ligt vast dat NHN in 2030 3,6 TWh aan grootschalige hernieuwbare elektriciteit opwekt. Het aandeel van Westfriesland is 0,7 TWh. Hiervan wekken we inmiddels 0,2 TWh op.

Zon op dak

De gemeenten zetten in op het realiseren van zon op dak. In het bod van 0,7 TWh is het aandeel zon op dak 30%. Het betreft 45% van het potentieel wat in onze regio aan grote daken beschikbaar is. Deze 45% is een ambitie, en moet ook in 2030 gerealiseerd zijn. Deze ambitie is behoorlijk groot gelet op het feit dat er slechts een ruime 6,5 jaar resteren om deze ambitie waar te maken. Immers is het overgrote deel van de daken niet van overheden, worstelen netbeheerders met capaciteit en is er geen wetgeving om het gebruik af te dwingen. Zon op dak is daarnaast meestal vergunningsvrij, en daarom ook geen onderwerp van het beleidskader.

Energieneutraal Westfriesland

Westfriesland werkt samen om in 2040 energieneutraal te zijn. Dit ligt vast in het Pact van Westfriesland. Alleen de gemeente Koggenland neemt 10 jaar extra de tijd. Energieneutraal betekent dat in 2040 de totale vraag naar energie even groot is als het aanbod aan duurzame energie. Dat is een forse opgave, in 2019 verbruikten we 4,4 TWh aan energie. Realisatie van de ambitie om energieneutraal te worden vraagt zowel om het realiseren van grootschalige energiebesparing (het verminderen van de vraag) als het zoeken naar mogelijkheden voor verduurzaming van het gebruik en het vergroten van het aanbod van duurzame energie. Westfriesland is zich bewust van de omvang en complexiteit van de ambitie om energieneutraal te worden. Westfriesland kiest daarom bewust voor een brede benadering en richt zich ook op het verduurzamen van de land- en tuinbouw, mobiliteit en bedrijven. De RES-NHN is daarbij één van de instrumenten om deze ambitie te realiseren.

Zoekgebieden

In de RES-NHN zijn zoekgebieden opgenomen. Alleen binnen deze zoekgebieden willen we ruimte geven voor duurzame energieopwekking. In de gemeente Medemblik gaat het om zoekgebieden waar we ruimte geven voor opwek van zonne-energie. U besloot in de RES-NHN geen nieuwe

windmolens erbij te willen hebben op het grondgebied van de gemeente Medemblik. U besloot ook om eerst een beleidskader vast te stellen voordat de gemeente met concrete initiatieven aan de slag gaat. Dit beleidskader bieden we u nu ter vaststelling aan.

Voorstel

Het beleidskader wind- en zonne-energie Westfriesland vast te stellen.

Beoogd resultaat

Met dit beleidskader komen we tot een zorgvuldige inpassing van de RES-zoekgebieden in Westfriesland. Ook geven we ruimte aan ondernemers duurzame energie op te wekken op de erven. Hiermee dragen we bij aan de Nationale Klimaatdoelen en de regionale opgave energieneutraal Westfriesland. Het beleidskader draagt bij aan een leefbare en duurzame gemeente Medemblik.

Argumenten

1.1 Met dit beleidskader kunnen we aan de slag met concrete projecten voor duurzame energieopwekking in de RES zoekgebieden.

In 2030 wil Westfriesland 0,7 TWh aan duurzame energie opwekken. Dit is het Westfries bod in de RES-NHN. Met dit beleidskader geven we ruimte aan concrete zonneprojecten in de RES-zoekgebieden op het grondgebied van onze gemeente. Buiten de zoekgebieden staan we dit niet toe. Een nieuw zoekgebied kan alleen via een nieuwe RES (2.0) toegevoegd worden. Dit geeft duidelijkheid aan inwoners, ondernemers en projectontwikkelaars.

Met dit beleidskader kunnen we voldoen aan het Westfries bod in de RES-NHN.

In 2019 verbruikte Westfriesland 4,4 TWh aan energie. In de route naar energieneutraal is de RES-NHN een van de instrumenten.

1.2 Repoweren van windmolens buiten de RES-zoekgebieden staan we toe onder strikte voorwaarden toe.

Hierbij volgen we het beleid van de provincie waarbij als voorwaarde geldt dat een nieuwe windmolen maximaal 10% groter mag zijn dan de bestaande molen.

1.3 Dit beleidskader geeft kaders en richtlijnen aan initiatiefnemers voor projecten voor duurzame energieopwekking.

We vinden het belangrijk dat een initiatiefnemer samen met de omgeving tot een gedragen en kwalitatief plan komt. Een plan dat van meerwaarde is voor de omgeving. Bijvoorbeeld omdat de omgeving meedoet in de planvorming en financieel meeprofiteert. Maar ook omdat het gebied aantrekkelijker wordt. Bijvoorbeeld omdat naast energieopwekking er ook ruimte komt voor biodiversiteit, waterberging en/of recreatie.

U ziet deze onderwerpen als volgt terug in het beleidskader:

Landschappelijke inpassing. Het Westfries landschap is ons dierbaar. We vinden het belangrijk dat energieprojecten goed ingepast worden in ons landschap. Dit is de reden dat het beleidskader Westfriesland opdeelt in 6 verschillende landschappen. Deze indeling vloeit voort uit een landschapsstudie die we voor dit beleidskader uitvoerden. Per landschap geven we kaders en richtlijnen waarmee de initiatiefnemer aan de slag moet om het project goed in te passen. Het beleidskader geeft per landschap aan rekening te houden met biodiversiteit, waterberging en of recreatie.

Participatie. Draagvlak voor projecten voor duurzame energieopwekking vinden we belangrijk. Ook vinden we het belangrijk dat zowel de lusten als lasten in de omgeving terecht komen. Dat is de reden dat we aan de initiatiefnemer vragen om een participatieplan in te dienen bij zijn verzoek. Hierin geeft hij aan hoe hij de omgeving betreft bij het project en welke inbreng ze

heeft (procesparticipatie). Ook geeft hij hierin aan hoe de omgeving meeprofiteert (financiële participatie). Nadat wij aangeven dat het initiatief op steun kan rekenen vanuit de gemeente gaat de initiatiefnemer in overleg met de omgeving. De afspraken met de omgeving verwerkt de initiatiefnemer in het participatieplan. Het daarmee verrijkte plan dient hij in bij de gemeente. Zo kunnen wij toetsen of en hoe de belangen van de omgeving goed zijn meegenomen.

1.4 We maakten gebruik van onze ervaringen die we opdeden bij een aantal pilots.

U besloot in 2019 mee te werken aan een aantal initiatieven voor de aanleg van zonneparken. U gaf daarbij een aantal kaders mee waaraan deze pilots moeten voldoen. Voorbeelden van deze kaders zijn (financiële) participatie, landschappelijke inpassing, beschikbaarheid op het netwerk en zorgvuldig omgaan met landbouwgrond. We leerden van deze pilots. Onze ervaringen vormden een belangrijke basis voor dit Westfries kader.

1.5 Dit beleidskader geeft ruimte voor duurzame energieopwekking op erven.

We willen ruimte geven voor duurzame energieopwekking op de erven. Hierdoor ontstaat ruimte voor ondernemers om te komen tot een energieneutrale bedrijfsvoering.

Het beleidskader geeft aan dat een ondernemer start om zijn dak te beleggen met zonnepanelen. Wanneer dit aantoonbaar onvoldoende is en of om andere redenen niet lukt staan we andere mogelijkheden toe. Zoals het realiseren van een zonneweide van max. 2 hectare. En, of een windmolen met een maximale ashoogte van 15 meter. Beide moeten op het bouwvlak ingepast worden.

1.6 Dit beleidskader is zorgvuldig tot stand gekomen onder andere met inspraak van inwoners, ondernemers en samenwerkingspartners.

Vorig jaar haalden we de mening op bij de Westfriesse inwoners. Via een enquête onder een representatief deel van de Westfriesse inwoners vroegen we inwoners naar hun mening. De resultaten van deze enquête vindt u in bijlage 2.

Eind vorig jaar organiseerden we voor de samenwerkingspartners een informatieavond. Zo waren kernraden, energiecoöperaties, natuurorganisaties en LTO bij deze avond aanwezig. De opbrengsten verwerkten we in dit beleidskader.

Begin februari gaven we het conceptbeleidskader vrij voor inspraak. Inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden kregen 6 weken de tijd om hun reactie te geven. We organiseerden hiervoor ook een informatieavond. Hierbij waren ongeveer 20 belangstellenden aanwezig. We verwerkten alle reacties in een Westfriesse reactienota. Hierin geven we aan of de reacties tot aanpassing van het beleidskader leidden. We merkten daarbij op dat er weinig reacties over het beleidskader zelf gaan. De meeste reacties gaan over de invulling van het duurzaamheidsbeleid in de breedste zin van het woord. U kunt hierbij denken aan onderwerpen zoals waterstof, geothermie en de rol van energiecoöperaties. We nemen deze zienswijzen graag ter harte bij de verdere vormgeving en uitvoering van ons beleid. De reactienota vindt u in bijlage 3.

Kanttekeningen

1.1 We staan kleine windmolens van maximaal 15 meter ashoogte toe op erven.

Hiermee bieden we ruimte voor ondernemers om tot een energieneutrale bedrijfsvoering te komen. Daarbij wordt de ondernemer minder afhankelijk van aardgas. In deze energiecrisis merken we dat hier behoefte aan ontstaat. Op 13 februari organiseerden we een themabijeenkomst over dit beleidskader. Vier ondernemers pitchten toen hoe zij kunnen toewerken naar een energieneutrale bedrijfsvoering. Allen gaven aan dat energieopwek met

wind hiervoor nodig is. Dit beleidskader geeft ruimte voor de opwek van windenergie op het erf. Daarbij gaan we ervan uit dat de ondernemer eerst zijn dak vol legt. Pas daarna staan we toe dat op het bouwvlak duurzame energie wordt opgewerkt. Dit kan met zon en wind. De provincie geeft ruimte voor het plaatsen van een windmolen met een maximale ashoogte van 15 meter.

Financiën

N.v.t.

Uitvoering/evaluatie

Na uw besluit communiceren we hierover via verschillende kanalen. Initiatiefnemers kunnen vervolgens hun principeverzoek indienen. Deze beoordelen we vervolgens. Een uitgebreide toelichting op de procedure vindt u ook in het beleidskader.

Omgevingswet

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Op dit moment werken wij aan het aanpassen van onze werkprocessen. Het principe van een vooroverleg (een principeverzoek) over een initiatief blijft bestaan en krijgt in het werkproces ook weer een plek in de vorm van een intake- en overlegtafel.

Communicatie

Zie de toelichting onder uitvoering/evaluatie.

Bijlagen

1. Beleidskader wind- en zonne-energie in Westfriesland (DOC-23-670125);
2. Resultaten enquête duurzame energieopwekking (DOC-23-670126);
3. Regionale reactienota (DOC-23-670127).

Commissie d.d. 15 mei 2023